

EN KRØNIKE

Fra år 1940 til år 1959

Thorbjørn

og

familierne

Margrethe og Mathias Berg, Sandefjord og Louise og Odmund Larsen, Sand pr. Berger

(Bergen 1943)

Far Thomas - Thorbjørn - Mor Asta

Forord

Skæbnen opfattes som den forudbestemte historie, der bestemmer hvad der skal ske med os mennesker i fremtiden. Nogle tror på skæbnen, og andre tror på vi har vores egen fri vilje.

Der kan i denne historie forekomme unøjagtigheder vedr. personnavne og begivenheders tidsangivelser. Dele af historien er også skrevet ud fra oplysninger fra 2. person

1.1 Det hele begyndte...

Der er to væsentlige årsager til at denne historie overhovedet skrives.

Første, krigen kommer til Norge

9. april 1940, Tyskland angriber og besætter Norge

Min far ligger i Bergen med sit skib.

Alle officerer på skibene i havnen bliver interneret af tyskerne.

Det lykkes dog min far at flygte fra lejeren og i løbet af 14. dage tager han sig hjem på cykel til Sandefjord. Der skal bemærkes at han på dette tidspunkt var syg, begyndende mavesår.

Hjemme i Sandefjord bliver min far og mor gift og de får en lejlighed hos Bergs på Vestre Rød.

Her bor vi indtil 1947.

Andre, en sørgelig hændelse

30. april 1941.

En meddelelse til Margrethe og Mathias Berg vedr. deres søn.

”Berg Hans, elektriker. Sandar.(Den gang egen landkommune, senere at blive slået sammen med Sandefjord) Født 30.juli 1916 i Sande søn af Mathias Berg f. 1887 og Margrethe f. Gjessing f. 1897, begge Sande.

Hans var elektriker på m/t Caledonia og omkom da båden ble torpederet i Atlanterhavet 28. april 1941 på vej fra Aruba via Halifax (USA) til England.”

Margrethe gik i sjok, gik i seng og ville hverken tage vådt eller tørt.

Hans var jo eneste søn og hendes yndlingsbarn!

(Som det ofte siges: ”Far og datter, mor og søn”)

På et tidspunkt blev huslægen alvorligt bekymret for både hendes forstand og liv.

Han siger: ” Er der ikke en liten gutt hos familien ovenpå?

Skal vi ikke prøve og lægge ham ned i sengen til Margrethe!”

Der lå jeg så i en længere periode bortset fra når jeg skulle have bryst/skiftes og sove om natten hos min mor.

Margrethe kom sig sagte igen og lægen sagde bagefter at hun nok kunne takke den lille gutt for det.

Han havde nok reddet om ikke hendes liv så hendes forstand!

Således blev Thorbjørn et "familiemedlem" hos Margrethe og Mathias Berg og datteren Louise og hendes mand Odmund Larsen.

Så Margrethe og Mathias blev til bedstemor og bedstefar Berg og Louise og Odmund blev til tante Louise og onkel Odmund. **1.3 Åsheim juli 1941**

*Bedstemor Berg, bedstefar Berg med Viken Johnsen junior juli 1941,
(Indtil 1952 var familienavnet Viken Johnsen, derefter Viken)*

Mit første "Vogn"

Vi rejses vestpå, 1942

Våren 1942 tager min far, mor og jeg på en rejse til Romsdalen. Min far vil tage familien med en af de illegale fiskeskøjter til Shetland og derfra til England.

Kort inden afrejsen blevet far syg (Mavesår) og kommer op hospitalet.

Held i uheld! For rejsedeltagerne blev angivet og alle arresteret af tyskerne.

Mor og jeg flyttet ind hos min fars mor i Bud, fars fødested, og blev boende i ca. 1 år.

Der var en stor tysk garnison i Bud og tyskerne havde befæstet området kraftigt.

Bud ligger nord/vest for og en times kørsel fra Molde. Ud mod Hustadvika og Stadthavet.

Lidt historie

Bud, (Møre og Romsdal), er kanskje det stedet i Fræna kommune med mest historie. Det er funnet spor etter bosetning helt tilbake til år 600.

På 15-1600 tallet var Bud det største tettstedet og handelsstedet mellom Trondheim og Bergen.

Allerede på den tiden hadde Bud et innbyggertall rundt 400 personer! Det siste riksmøtet i Norge ble holdt i Bud i 1533 under ledelse av erkebiskop Olav Engelbrektson. Da ble det bestemt hvem som skulle bli Norges neste konge etter Kong Fredrik av Danmark. Det ble reist en bautastein i 1933 som minne over dette riksmøtet. Denne bautasteinen kan du idag se oppe på Ergan Kystfort. I Bud finner du blant annet en korskirke fra 1717. I dag er Bud fortsatt et aktivt og sjarmerende fiskevær med ca. 1000 innbyggere.

I 1943 rejste vi sydpå med et ½ års ophold i Bergen, inden vi var tilbage i Sandefjord

Mit første ophold på Sand, 1944

På grund af de stadigere hyppigere flyangreb på Sandefjord og skibsværftet, FMV, høsten 1944, mente Louise det var blevet for farligt for mig at jeg boede på Åsheim.

Så efter aftale med mine forældre, blev det enighed om at jeg skulle flytte til Sand i en periode.

(Tante Louise var jo en meget bestemt dame!)

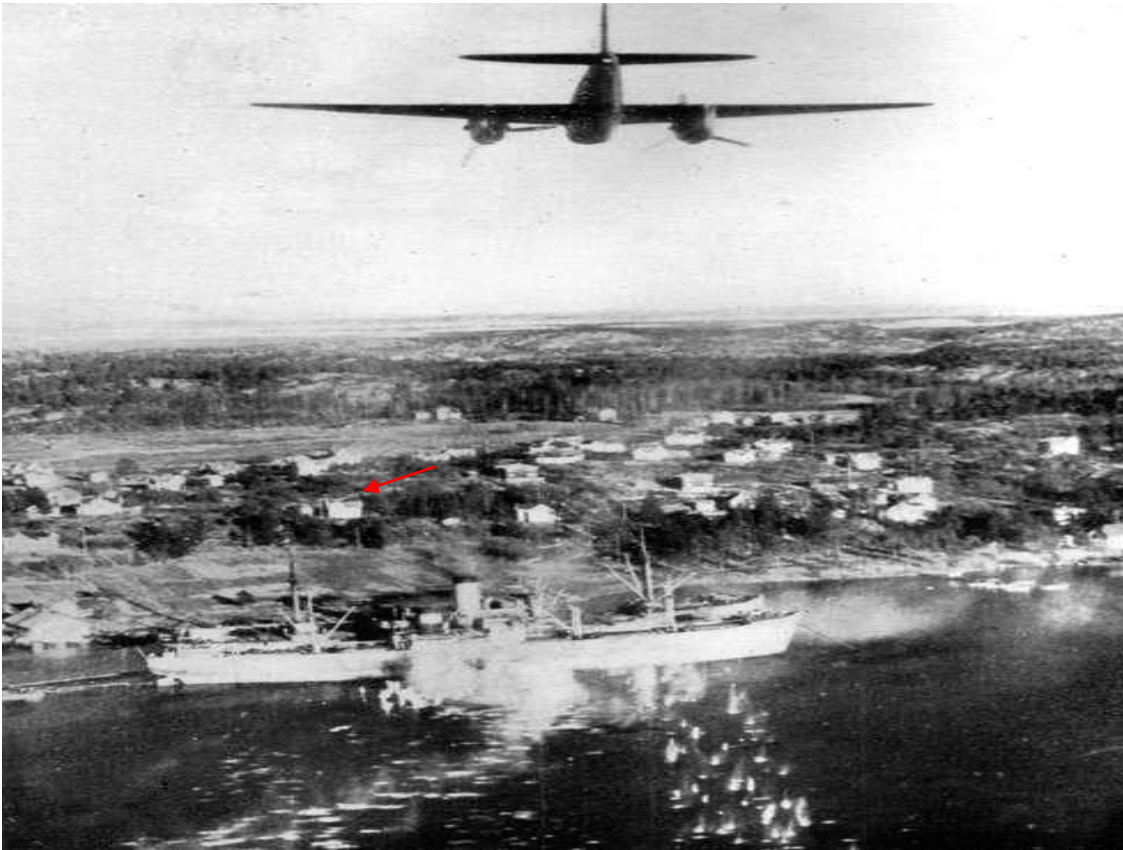
Så jeg boede på Sand fra september 1944 til maj 1945 hvor freden kom.

1.2 Krigsårene 1943 til 1945

Krigsårene var hårde i Sandefjord, spesielt fra 1943 og til freden kom i maj 1945. Den væsentligste årsag var den gode havn og Framnes Mek. Værksted. Der lå stadig mange tyske skib i fjorden samt til reparation ved/på værket. Spesielt fra 1943 og krigen ud, var det jævnlige bombeangreb af fly fra England. Så var det hurtigt ned i kjelleren og det var en kold og fugtig fornøjelse.

1.4: Flyangreb på Framnes Mekaniske Værksted, FMV

Under nedenstående angreb af to Mosquito jagerbombere mod 2 skibe ved Langestrand. Flyene trak så lavt op over åsen at de 2 øverste lag af skorstenen på Åsheim forsvandt. Åsheims beliggenhed, se den røde streg.

Artikel fra Sandefjords blad

Mot slutten av krigen var der flere angrep, og klare, månelyse kvelder og netter var de mest utsatte. Det var angrep 03., 20. og 22. mars, samt 02., 06., 21. og 26. april 1945. Den 26. april var det 2 angrep samme natt, men det ble også de siste.

Det uten sammenligning største og mest omfattende angrepet kom 2. april, d.v.s. 2. påskedag 1945. Til forskjell fra de øvrige angrepene ble dette foretatt i dagslys, og kunne følges av mange tilskuere. Været var stille med klar luft og solskinn. Tidligere på dagen hadde jagerfly på observasjonstokt passert 2 ganger over byen og fjorden.

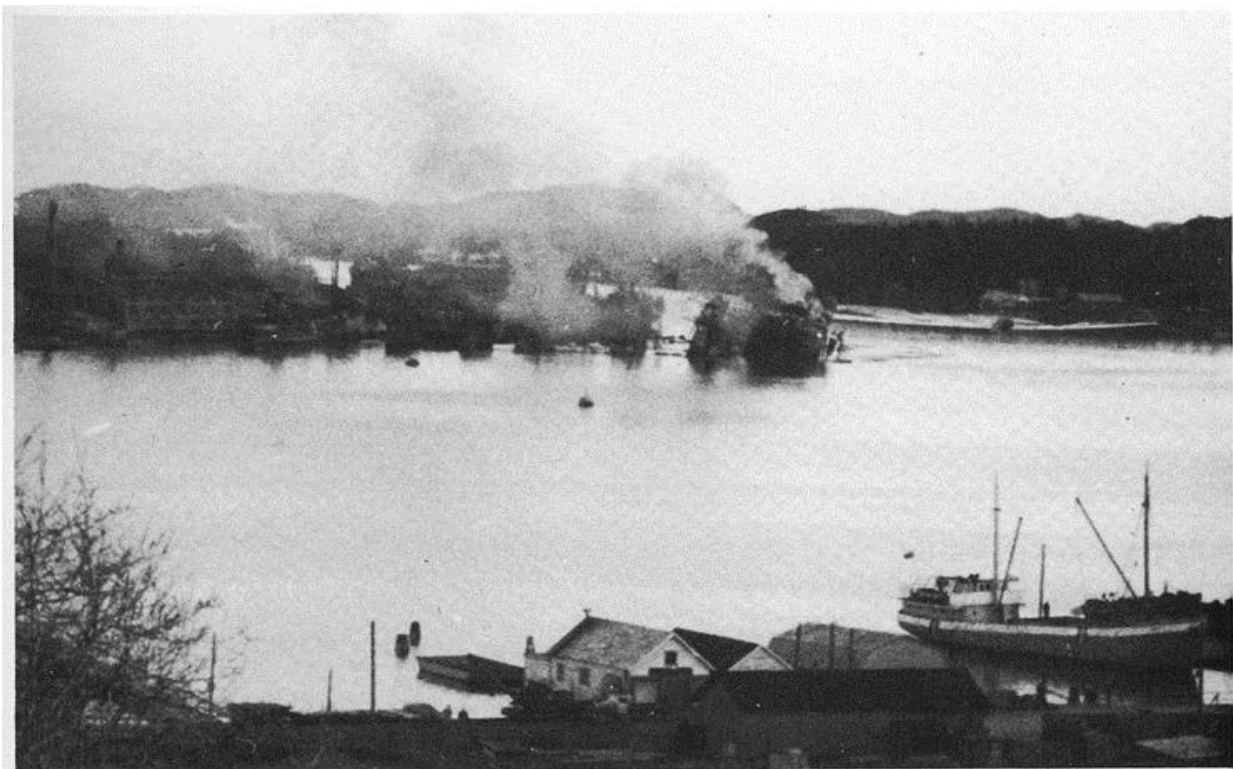

Storangrepet kom mellom kl 1800 og 1830. Fra kl 1815 kunne man høre motordur fra mange flymaskiner som nærmet seg byen. Kl 1816 gikk flyalarmen.

Flyalarmen gikk samtidig som rundt 50 [Mosquito](#)-fly og [Mustang](#)jagere i lav høyde kom inn fra nordvest. De avfyrt en skur av mitraljøse- og raketgranater, 20 og 90 mm kaliber. I løpet av 20 minutter beskjøt de havneområdet med full styrke. Det antas at det også ble sluppet noen bomber. Ødeleggelsene var store, og flere skip ble senket.

Bortsett fra de drepte ved flystyrten på Jahres Kjemiske Fabrikker 28.12.44 ble ingen personer nok alvorlig skadet eller drept under flyangrepene på Sandefjord.

En beregning oppgir at det i alt ble sluppet 46 bomber. Mest utsatt var Huvik- og Framnesområdet.

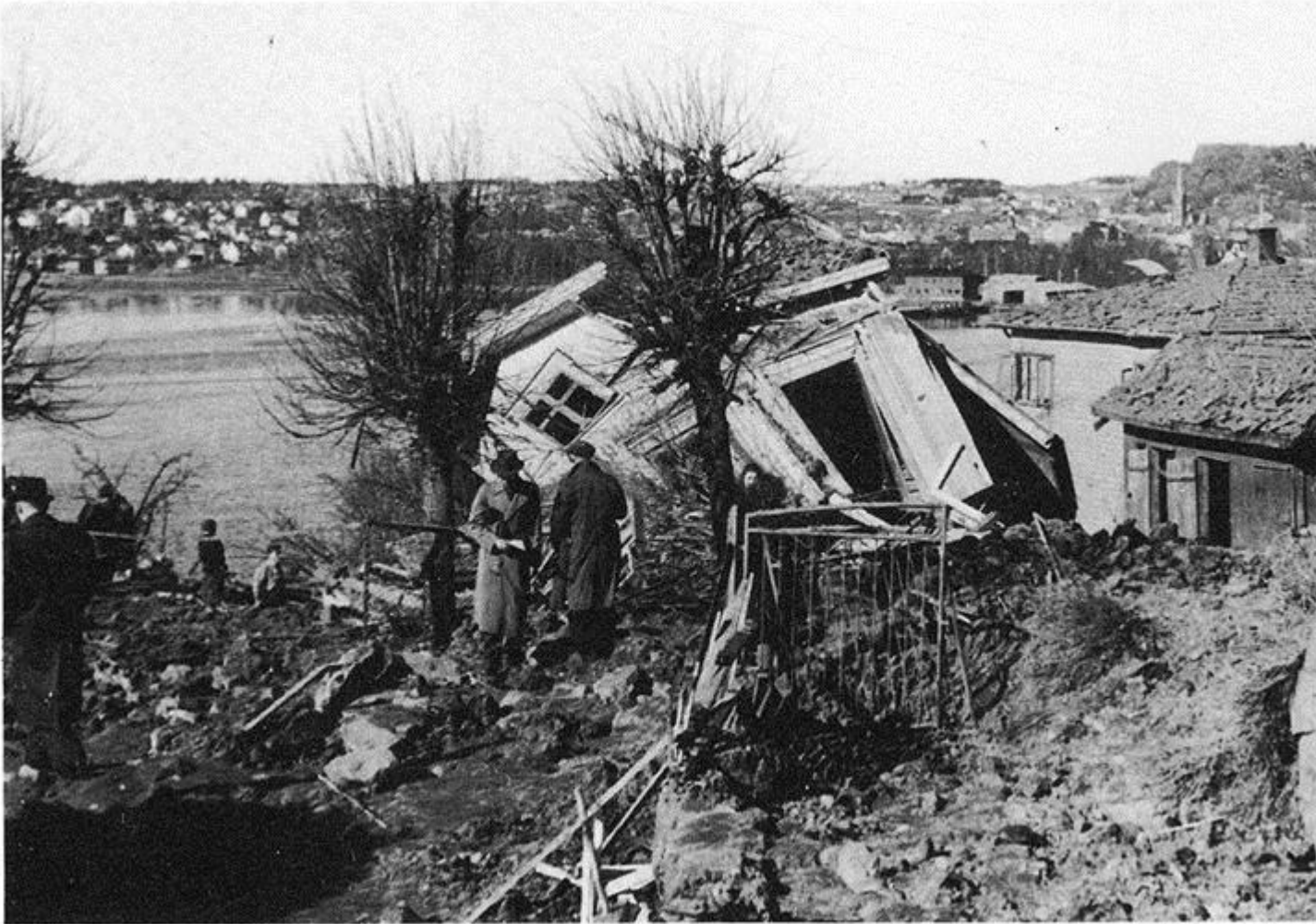

2. april 1945 lå de tyske skipene «Kattegat» og «Concordia» til reparasjon ved Framnæs mek. Værksted. Det første i dokk, det andre ved krankaien. Begge skipene ble senket med rakettsjekkiler, og dokka kantret. «Kattegat» fikk i 1946 navnet «Sandar» da det ble solgt til Viriks Rederi A/S.

Huvikveien 3, Huvik

I december 1944 kjøpte min mor og far huset i Huvikveien af mors far, Christian Dahl. Vi skulle flytte ind i huset juni 1945.

Den 20 marts 1945 så huset således ud. Sprængbomber faldt ned på ejendommen. Ingen kom til skade.

Formann Dahls hus ødelagt etter bombeangrep mot «Hektor» ved Huvik-landet 23/4 1945

Min far Thomas i den lyse frakke og hat. Min fætter Per Numme nederst i billede.

Kilder

Sandefjords Blad, Sandefjord

Thorbjørn Viken, Aalborg, Danmark

